

Ю. Ю. Климович

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Науковий керівник:

к.пед.н., проф. Калініна Л.В.

ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ SMART-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ З ВАДАМИ СЛУХУ В РАМКАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Приєднання України до Болонського процесу призвело до необхідності її участі у всіх освітніх європейських процесах, включаючи інклюзивну освіту. Для України це нова задача, адже попри досить амбіційні та багатообіцяючі ідеї педагогів, на перешкоді стає відсутність досконалої методичної бази для роботи з інклюзивними класами.

Наші спостереження під час викладання іноземної мови в інклюзивних класах, в яких навчаються діти з вадами слуху, а також власний невеликий досвід роботи показали, що ця категорія дітей є однією з найбільших у рамках інклюзії. Оскільки обсяг інформації, яку людина дістає із зовнішнього світу, в свідомості слабчущої дитини помітно звужений через неможливість впливати на нього словесною мовою, її реакції на зовнішні впливи примітивніші та недостатньо різнобічні. Враховуючи те, що в слабчущих компоненти психіки розвиваються в інших, порівняно з людьми з нормальним слухом, пропорціях, слід звернути увагу на їхню здатність до пізнавальної діяльності.

У пізнавальній діяльності слабчущих більшу роль відіграють наочно-зорові форми пізнання, ніж словесно-логічні. В розвитку словесно-мовної системи писемна мова (як засіб прийому інформації шляхом читання, передачі її шляхом письма) набуває для дітей незрівнянно більшої питомої ваги, ніж усна. Щодо використання слабчущими усної мови, слід зазначити, що їх словниковий запас ближче до норми, ніж граматичне оформлення висловлювання, що сприяє кращому запам'ятовуванню нових лексичних одиниць.

Актуальність дослідження. Проблемі інклюзивного навчання присвячено дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців: Лісінська Т.Ю., Трусковська О. А., Шапочка К. А., Хаджи А. Ю., J. Kormos, D. Wilson, M. Wight. Вони довели, що більшість методів, які використовуються у навчанні будь-якого предмету, в тому числі й англійської мови, потребують адаптації та переосмислення при роботі з учнями в інклюзивному середовищі. Однак, SMART-технології, на наш погляд, можуть максимально зацікавити та змотивувати будь-якого учня,

адже нове покоління дітей народилося і виросло в епоху інформаційно-прогресу.

Наш невеликий досвід роботи показав, що для дітей з вадами слуху SMART-технології є ефективним засобом вивчення іноземної мови, зокрема формування лексичної компетентності. Існує ряд праць, присвячених дослідженню поняття інформаційної компетентності (Миронова О. І., Гусак А.Л., Баловсяк Н.В. та ін.), формування інформаційно-цифрової компетентності учнів (Ліскович О. В., Бондаренко І.В. та ін.), використання інформаційно-комунікативних технологій (Масол Л. М., Гудчина І.В., Е. Witt та ін.), проте методика формування інформаційно-цифрової компетентності учнів з особливими освітніми потребами на уроках англійської мови, у тому числі з використанням SMART-технологій, потребує вдосконалення.

Метою нашого дослідження є створення поетапної методики спрямованої на розвиток мовної лексичної компетентності учнів з порушенням слухового апарату.

Виклад основного матеріалу. Аналіз методичної літератури показав, що існують різні підходи до класифікації етапів формування лексичної компетентності залежно від критеріїв, що покладені в основу.

Взявши за основу класифікацію професора І. А. Зимньої, ми виокремили наступні етапи формування лексичної компетентності.

Представимо ці етапи у вигляді таблиці. (див. *Таблиця 1.*)

Таблиця 1. Етапи формування лексичної компетентності для слабочуючих дітей

Етап	Мета	SMART-засоби навчання	Вправи
<u>1. Мотиваційно-підготовчий</u>	Змотивувати учнів до оволодіння лексичною компетентністю, надати їм лексичні одиниці, потрібні для підготовки власного висловлювання на рівні одного речення	<ul style="list-style-type: none">● SMART-дошка;● засоби Microsoft Office;● YouTube.	<ul style="list-style-type: none">●рецептивні●репродуктивні
<u>2. Орієнтувально-тренувальний</u>	Формувати лексичну компетентність на основі різних опор на рівні надфразової єдності	<ul style="list-style-type: none">● Google;● YouTube;● SMART-дошка;● FM-система.	<ul style="list-style-type: none">● репродуктивні● продуктивні

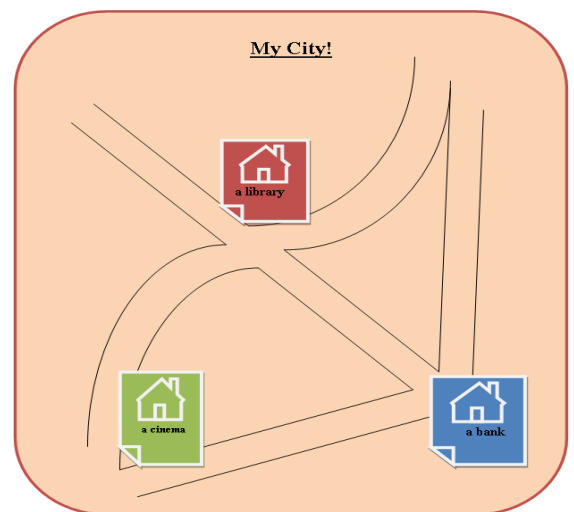
<p><u>3. Творчий</u></p>	<p>Навчити учнів самостійно продукувати власне висловлювання, використовуючи активний лексичний матеріал</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Paint; ● засоби Microsoft Office. 	<ul style="list-style-type: none"> ● продуктивні
---------------------------------	--	--	---

Як видно з таблиці, подані вище етапи мають певні характеристики:

- **мотиваційно-підготовчий етап** – готує учнів до сприйняття нового лексичного матеріалу, зацікавлює їх, створюючи певний стимул; на даному етапі потрібно надати учням основні мовленнєві одиниці з теми, а також змотивувати їх до створення власного монологічного висловлювання на рівні одного речення. Наприклад:

➤ в опорі на **SMART-дошку**:

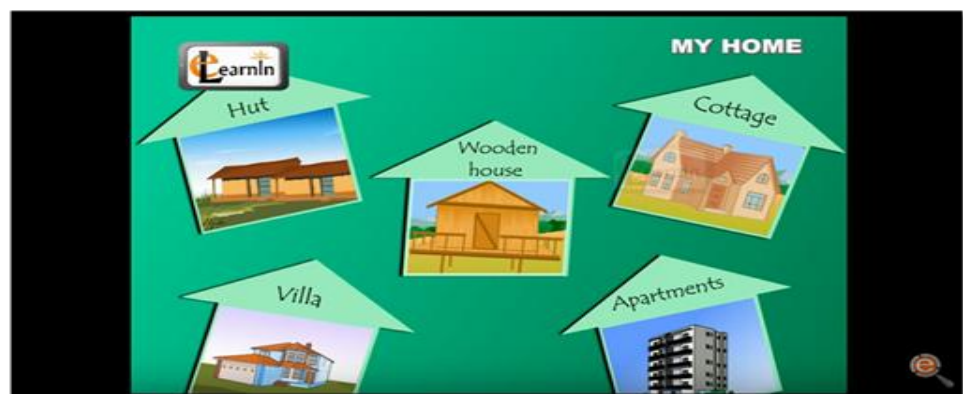
Task. Look at the map of your city!
 Everyone has his/her own kind of building (bank, hospital, school, theatre, library, cinema, etc.). Put the buildings into the map and compare, what you can or cannot do in every building. (e.g. I can eat in the restaurant, but I cannot eat in the library.)

- **орієнтувально-тренувальний етап**, метою якого є використання лексичного матеріалу на основі різних опор, що передбачає здатність учнів створювати короткі усні висловлювання на рівні над фразової єдності. Наприклад:

➤ в опорі на **додаток YouTube та FM-систему**:

Task. Watch the video and say what kind of house you like most.
 (e.g. I like a hut because it has got only one room.)

- **творчий** етап передбачає створення учнем власного самостійного висловлювання, використовуючи вивчений лексичний матеріал. Наприклад:

➤ в опорі на додаток Paint

Task. Do the project
“The house of my
dream” using web-
application Paint. Draw
your house and tell the
class about it.

Висновки. Отже, наш невеликий досвід роботи у школі з інклюзивними класами показав, що використання SMART-технологій у формуванні лексичної компетентності не тільки значно мотивує школярів, сприяє формуванню інформаційно-цифрової компетентності учнів з особливими освітніми потребами, але й значно полегшує формування лексичної компетентності дітей з вадами слуху.

Список використаної літератури

1. Дмитрук О. П. Використання smart-дошки на уроках англійської мови в початковій школі [Електронний ресурс] / О. П. Дмитрук. – Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua/>
2. Зимняя И. А. Психология обучения иностранным языкам в школе / И. А. Зимняя. – М.: Просвещение, 1991. – 522 с.
3. Колупаева А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : [монографія] / А. Колупаева. – К. : «Саміт-Книга», 2009. – 272 с. : іл. – (Серія «Інклюзивна освіта»)
4. Пензай Л. І. Інформаційна компетентність як вагома складова фахової компетентності вчителя / Л. Пензай [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/32355
5. Florian. L. (2010) The concept of inclusive pedagogy. In G. Hallett, & F. Hallett (Eds.), Transforming the role of the SENCO (pp. 61–72). Buckingham: Open University Press.
6. Knezek G., Christansen R. The importance of Information technology Attitudes and Competencies in Primary and Secondary Education. In: Voogt J., Knezek G., editors. International handbook of information technology in primary and secondary education. New York: Springer; 2008 p.